

Національний
банк України

**Питання та відповіді щодо порядку застосування
норм Положення про порядок відкриття та
ведення поточних рахунків із спеціальним
режимом використання в національній та
іноземних валютах, банківських металах для
цілей одноразового (спеціального)
добровільного декларування від 05.08.2021 № 83**

Департамент фінансового моніторингу
Департамент платіжних систем та
інноваційного розвитку
серпень 2021 року

Терміни та скорочення

Закон № 1539-IX	Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання детінізації доходів та підвищення податкової культури громадян шляхом запровадження одноразового (спеціального) добровільного декларування фізичними особами належних їм активів та сплати одноразового збору до бюджету»
Закон № 361-IX	Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»
Положення № 83	Положення про порядок відкриття та ведення поточних рахунків із спеціальним режимом використання в національній та іноземних валютах, банківських металах для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування, затверджене постановою Правління Національного банку України від 05.08.2021
Положення № 65	Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затверджене постановою Правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65
Анкета	Додаток 1 до Положення № 83
Заява	Додаток 2 до Положення № 83
декларант	фізична особа-резидент, у тому числі самозайнята особа, а також фізична особа, яка не є резидентом України, але яка була резидентом на момент отримання (набуття) об'єктів декларування чи на момент нарахування (отримання) доходів, за рахунок яких були отримані (набуті) об'єкти декларування, і яка відповідно до Податкового кодексу України є чи була платником податків
спеціальний рахунок	поточний рахунок із спеціальним режимом використання, який відкривається банком декларанту відповідно до Закону для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування для зарахування грошових коштів у готівковій формі в національній та іноземних валютах, банківських металів з фізичною поставкою

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Чи має Банк перевіряти належність клієнта до осіб, яким заборонено подавати декларацію? Якщо так, то яким чином Банк має перевіряти, чи клієнтами є особи, які за будь-який рік, починаючи з 1 січня 2005 року, подавали або мають подавати декларації відповідно до законів, що визначають чи визначали правові та організаційні засади у сфері запобігання корупції? Чи достатньо для проведення такої перевірки отримати інформацію з анкети, підписаної клієнтом?</p>	<p>Клієнт зазначає в п.13 Анкети інформацію про належність/неналежність до осіб, які за будь-який рік починаючи з 01 січня 2005 року подавали або мають подавати декларацію. Анкета засвідчується підписом клієнта.</p>
<p>Відповідно до пункту 5 Положення № 83 банк уживає заходів щодо встановлення джерел походження коштів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу, після зарахування їх на спеціальний рахунок декларанта. Однак це суперечить пункту 6, за яким «Банк відмовляє декларанту у внесенні готівкових коштів у національній та іноземних валютах, банківських металів на спеціальний рахунок, якщо такі готівкові кошти або банківські метали мають джерела походження з країни, визнаної державою-агресором згідно із законом».</p>	<p>Підписуючи Заяву особа повідомляє, що об'єкт декларування не належить до активів, що мають джерела походження з території країни, визнаної згідно із законом державою-агресором. Заява засвідчується підписом клієнта. Якщо за результатами аналізу наданих клієнтом документів було встановлено, що активи клієнта належать до активів, що мають джерела походження з території країни, визнаної згідно із законом державою-агресором, банк відмовляє клієнту на підставі статті 15 Закону № 361-ІХ.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Пунктом 5 підрозділу 9-4 розділу XX Податкового кодексу України визначено, що не може бути об'єктами декларування.</p> <p>Чи має банк перевіряти, чи відносяться внесені на рахунок кошти до активів, перелічених у даному пункті? Якщо так, то у який спосіб?</p> <p>Чи достатньо для проведення такої перевірки отримати інформацію з анкети, підписаної клієнтом, та відповідної заяви?</p>	<p>Підписуючи Заяву особа повідомляє, що об'єкт декларування не належить до активів, які не можуть бути об'єктом декларування.</p> <p>Заява засвідчується підписом клієнта.</p> <p>Банк перевіряє зазначену інформацію за наявності обґрунтованих підозр. У разі встановлення факту надання клієнтом недостовірної інформації, банк відмовляє клієнту на підставі статті 15 Закону № 361-ІХ.</p>
<p>Яким чином банк може підтвердити, що внесені кошти набуті, наприклад, у вигляді подарунку, якщо відсутні документи, які можуть це підтвердити? Чи потрібно дізнаватися, хто надав такий подарунок? (наприклад, чи подарунок не від особи з країни агресора) Чи достатньо для проведення такої перевірки отримати інформацію з анкети, підписаної клієнтом, та відповідної заяви?</p>	<p>Банки не вимагають додаткових документів від декларанта за відсутності обґрунтованих підозр щодо кримінального походження активів декларанта. Але якщо особа отримала кошти від продажу майна або інших активів, частки у статутному капіталі юридичної особи, зареєстрованій в державі-агресорі, то банк не приймає такі кошти.</p>
<p>Чи має право банк повернути кошти клієнту після внесення їх на поточний рахунок зі спеціальним режимом, якщо клієнт не може документально підтвердити джерела походження коштів після внесення їх на рахунок?</p>	<p>Так, банк має право повернути кошти.</p> <p>При цьому банк зобов'язаний виконати вимоги Закону № 361-ІХ (зокрема статті 15) та Положення № 65.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Чи зобов'язаний банк приймати кошти на поточний рахунок зі спеціальним режимом тільки на підставі інформації з анкети та заяви, наданих відповідно до Положення № 83? Чи може банк витребувати додаткові документи?</p>	<p>Згідно із Законом № 361-IX банк має право отримати додаткові документи для перевірки джерел походження коштів в залежності від встановленого рівня ризику діловим відносинам з клієнтом відповідно до внутрішніх документів банку з питань ПВК/ФТ.</p> <p>Згідно із Законом № 1539-IX перевірка джерел походження здійснюється після зарахування активів на рахунок. Перед відкриттям рахунку банк здійснює заходи з належної перевірки (в тому числі ідентифікацію та верифікацію клієнта, перевірку наявності в переліках терористів, санкційних переліках РНБО, належність до PEPs).</p>
<p>Чи буде в подальшому спеціальна декларація достатнім документом для виконання банком процедур фінансового моніторингу по клієнту? (Наприклад, якщо клієнт після процедури спеціального декларування отримає кошти з рахунку в готівковій формі, а через деякий час за рахунок таких коштів вирішить провести оплату за будь-якої транзакції в іншому банківській установі, не в тій, яка виконувала фінансовий моніторинг при спеціального декларування, чи достатньо буде пред'явлення спеціальної декларації як підтвердження джерела походження коштів)?</p>	<p>Банк приймає відповідне рішення з урахуванням вимог законодавства з питань фінансового моніторингу, а також ризику, який банк встановить такому клієнту згідно з внутрішніми документами банку з питань ПВК/ФТ.</p> <p>В декларації відсутня інформації щодо джерел походження коштів. Відповідно, спеціальна декларація не може бути достатнім документом для підтвердження джерел походження коштів клієнта.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Які наслідки неможливості підтвердження джерел походження коштів після зарахування їх на спец. рахунок?</p>	<p>Банк керується ризик-орієнтованим підходом та виконує всі дії, які передбачені Законом № 361-IX (зокрема статтю 15, а також обов'язок щодо інформування СУО на підставі статті 21), Положенням № 65 та внутрішніми документами банку з питань ПВК/ФТ.</p>
<p>Відповідно до Закону № 1539-IX та Положення № 83 банк вживає заходів щодо встановлення джерел походження коштів у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу. В той же час, у затвердженій Анкеті клієнт має вказати джерело походження коштів, а також клієнт підписує Заяву, що активи отримані не внаслідок кримінального правопорушення. Які документи додатково мінімально має отримати банк від декларанта, щоб виконати вимоги законодавства про фінансовий моніторинг?</p> <p>Чи може банк користуватися ризик-орієнтованим підходом, прийнятим в банку, та отримувати анкети/опитувальники/заяви без отримання додаткових документів?</p>	<p>Банк згідно законодавства з питань фінансового моніторингу має оцінити ризик нового продукту в межах свого ризик-апетиту, розробити внутрішні процедури, процеси, перелік відповідних документів. Щодо клієнтів з високим рівнем ризику банк здійснює посилені заходи належної перевірки в порядку, визначеному в додатку 6 до Положення № 65.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Якщо клієнт протягом існування спеціального рахунку (строк надання послуг банку з відкриття та функціонування рахунків прив'язаний до періоду одноразового добровільного декларування) не підтвердив джерела походження грошових коштів, то що відбувається з коштами та рахунком? Клієнт отримав довідку з банку про облік коштів на рахунку, задекларував їх та сплатив збір, а джерела походження коштів не підтвердив. Відповідно до Положення № 83 та Закону, банк не має право повернути йому ці кошти.</p>	<p>Положення № 83, Закон № 1539-ІХ та Закон № 361-ІХ не містять норм щодо заборони повернення клієнту належних йому коштів (за виключенням випадків, які стосуються активів терористів, осіб до яких застосовані відповідні санкції РНБО, а також за наявності рішення СУО щодо зупинення проведення видаткових фінансових операцій).</p>
<p>Відповідно до вимог Закону № 1539-ІХ та Положення № 83, банк до відкриття спеціального рахунку має здійснити належну перевірку клієнта відповідно до Закону № 361-ІХ, а також перевірити особу в санкційних списках. Чи зобов'язаний банк перевіряти чи є фізична особа декларантом у розумінні Закону № 1539-ІХ – чи була особа неповнолітньою на дату початку декларування, чи не обмежена її дієздатність та чи належить особа до осіб, які мали з 01.01.2005 року подавати декларацію за вимогами антикорупційного законодавства?</p>	<p>Законом № 1539-ІХ такий обов'язок на банки не покладено. До заходів з належної перевірки в розумінні Закону № 361-ІХ така перевірка не відноситься.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Законом № 1539-IX передбачена відповідальність банків за прийняття рішення про амністію коштів, що по суті не є функцією банків та не є властивим для їх діяльності. Яким є бачення НБУ щодо функції фінансового моніторингу за даним Законом – якою є межа відповідальності банку?</p>	<p>Закон № 1539-IX не містить норми щодо відповідальності банків за прийняття рішення про амністію коштів. Декларант несе відповідальність за інформацію, яку зазначає в Анкеті та Заяві, та яку засвідчує власним підписом.</p> <p>Банк виконує свої обов'язки як суб'єкт первинного фінансового моніторингу та несе відповідальність за виконання цих обов'язків згідно з вимогами законодавства з питань фінансового моніторингу .</p>
<p>На якому етапі варто здійснювати перевірку джерел походження коштів – перед чи після зарахування коштів на спеціальний рахунок?</p>	<p>Перед відкриттям спеціального рахунку рекомендуємо банкам здійснювати комунікацію з клієнтом щодо можливих запитів банку, пов'язаних з перевіркою джерел походження коштів.</p> <p>Банк уживає заходів щодо встановлення джерел походження активів у випадках, передбачених законодавством з питань ПВК/ФТ, після зарахування їх на спеціальний рахунок. Банк за результатами здійснення таких заходів уживає дії згідно з вимогами законодавства з питань ПВК/ФТ.</p>
<p>Якщо декларант підписав Заяву, проте з часом буде виявлено, що декларант отримав активи унаслідок діяння, яке містить ознаки кримінального правопорушення – хто буде нести відповідальність – клієнт чи банк?</p>	<p>За інформацію, зазначену в Анкеті та Заяві, та засвідчену підписом клієнта, відповідальність несе декларант.</p> <p>Якщо в подальшому банку стало відомо що клієнт надав відомості з метою введення в оману, банк застосовує норми статті 15 Закону № 361-IX.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>При безготівкових перерахунках між банками чи необхідно банку здійснювати додаткові перевірки, якщо ці кошти вже були прийняті іншою банківською установою?</p>	<p>Банк здійснює щодо таких переказів ризик-орієнтовані заходи, передбачені внутрішніми документами банку з питань ПВК/ФТ. Тобто банк здійснює процедури згідно законодавства з питань фінансового моніторингу та внутрішніх документів з питань ПВК/ФТ.</p>
<p>Основі питання, які виникають у банків при реалізації Закону № 1539-IX стосуються питань з фінансового моніторингу, особливо випадки, коли кошти, які принесуть клієнти до банку, матимуть кримінальний характер походження.</p>	<p>Якщо в банку наявні обґрунтовані підозри щодо кримінального походження активів декларанта (які не підпадають під виключення, визначені в Законі № 1539-IX), банк діє відповідно до законодавства з питань фінансового моніторингу. Також звертаємо увагу на обов'язок банку зупинити такі фінансові операції у разі виникнення підозри, що вони містять ознаки вчинення кримінального правопорушення, визначеного ККУ (відповідно до статті 23 Закону № 361-IX).</p>
<p>Чи вірно ми розуміємо, що у разі не надання клієнтом (або надання не в повному обсязі) документів, що підтверджують джерела походження коштів, банк застосовує вимоги ст.15 Закону 361-IX?</p>	<p>Банк діє відповідно до законодавства з питань фінансового моніторингу та внутрішніх документів банку з питань ПВК/ФТ.</p>
<p>Який порядок розпорядження коштами на рахунку зі спеціальним режимом використання встановлюється після застосування банком до клієнта вимог ст. 15 Закону по ФМ?</p>	<p>Банк діє в порядку, передбаченому Законом № 361-IX та Положенням № 65.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Яким чином, згідно п.6 Положення № 83 банк має визначити походження джерел готівкових коштів з країн, визнаних державою-агресором</p>	<p>Клієнт надає відповідну інформацію в Анкеті та Заяві. Також банк може встановити таку інформацію на підставі документів (наприклад, продаж майна в такій країні, робота в такій країні).</p>
<p>Коли саме банк зобов'язаний відмовити клієнту: до зарахування коштів на спеціальний рахунок чи після зарахування коштів на спеціальний рахунок декларанта, вживши заходів щодо встановлення джерел походження коштів?</p>	<p>Банк відмовляє клієнту у випадках, передбачених законодавством з питань фінансового моніторингу: зокрема на підставах, що стосуються здійснення належної перевірки, в тому числі ідентифікації та верифікації – до відкриття рахунку; що стосуються встановлення джерел походження коштів – після зарахування коштів/банківських металів на спеціальний рахунок.</p>
<p>Чи має право Банк право включити в поняття «проходження процедури фінансового моніторингу та підтвердження джерел походження грошових коштів» отримання від Клієнта належним чином засвідченої копії поданої до контролюючого органу одноразової (спеціальної) добровільної декларації?</p>	<p>В декларації відсутня інформації щодо джерел походження коштів. Процедури фінансового моніторингу не пов'язані з поданням особою декларації.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Відповідно до п.5 Постанови № 83 банк має вживати заходи щодо встановлення джерел походження коштів у національній та іноземних валютах, банківських металів, які зараховуються на поточний рахунок зі спеціальним режимом використання для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування.</p> <p>Зважаючи на те, що такими доходами зокрема можуть бути:</p> <ol style="list-style-type: none">1) активи, отримані від ведення підприємницької діяльності, незалежної професійної діяльності;2) активи, отримані у вигляді неоподатковуваних доходів;3) активи, отримані у вигляді подарунку;4) інші джерела походження (одержання, набуття) активів, що декларуються, - <p>виникає питання щодо того, які саме документи може отримати банк від клієнта, для встановлення джерел походження активів, набутих, зокрема, але не виключно у випадках:</p> <ul style="list-style-type: none">- отримання особою заробітної плати «у конверті»;- отримання особою подарунку без укладання договорів дарування;- отримання прибутку від ведення підприємницької діяльності, незалежної професійної діяльності без укладання відповідних договорів;- тощо?	<p>Банк з використанням ризик-орієнтовного підходу встановлює у своїх внутрішніх документах перелік необхідних документів, відомостей, інформації, пояснень, наданих клієнтом, а також порядок отримання інформації з відкритих джерел.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування декларант має розмістити кошти в національній та іноземній валютах у готівковій формі та/або банківських металах на поточних рахунках із спеціальним режимом використання в банках України (далі - спеціальні рахунки) до подання одноразової (спеціальної) добровільної декларації. Декларант з метою забезпечення виконання положень цього пункту звертається до банку для відкриття спеціального рахунку. При цьому ні в Законі №1539-IX ні в Постанові №83 не визначено, що Декларант має право відкрити рахунки тільки в одному банку. Таким чином виникають ризики, якщо клієнт відкриє кілька рахунків в різних банках, та в якості підтвердження джерел походження коштів може надавати одні ті самі документи.</p>	<p>Закон №1539-IX та Постанова № 83 не містять заборон щодо відкриття декларантом рахунків в декількох банках.</p>
<p>Чи повинен Банк у разі отримання від декларанта заяв на вчинення зазначених дій перевіряти факт подання одноразової декларації?</p>	<p>Закон №1539-IX та Постанова № 83 не містять норми щодо обов'язку банку перевіряти факт подання декларації.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Згідно із законодавством з питань фінансового моніторингу встановлюючи джерела походження коштів, пов'язаних із фінансовими операціями, банк діє із застосуванням ризик-орієнтовного підходу, та з метою мінімізації ризиків бути використаним у схемах ВК/ФТ. Перевірка джерел походження коштів декларанта не зовсім кореспондується з вимогами законодавства із ПВК/ФТ. Чи означає це, що Банк, встановлюючи джерела походження коштів для одноразового декларування, в подальшому несе відповідальність перед регулятором та податковими органами за свої дії та точність встановлення джерел коштів? Якщо так, вважаємо за необхідне більш детально розкрити поняття джерел коштів саме в частині, наскільки глибоке має бути розуміння джерел походження коштів. Наприклад: чи достатньо пояснень декларанта / чи достатньо документів на частину суми, а на іншу лише пояснення /чи необхідно всі кошти у повному обсязі підтвердити документами? А також у разі, якщо декларант самостійно визначив вартість об'єктів декларування, має Банк проводити перевірку адекватності такої оцінки, та чим Банку необхідно керуватися, приймаючи відповідне рішення?</p>	<p>Банк керується ризик-орієнтованим підходом та виконує всі дії, які передбачені Законом № 361-IX, Положенням № 65, а також внутрішніми документами банку з питань ПВК/ФТ. Стосовно перевірки адекватності визначення декларантом об'єктів декларування звертаємо увагу, що згідно із Законом № 1539-IX на спеціальний рахунок в банку зараховуються готівкові кошти та/або банківські метали з фізичною поставкою.</p>

Питання стосовно фінансового моніторингу

Питання	Відповідь
<p>Незрозуміло використання інструменту відмови, визначеному в ст. 15 Закону №361-IX, саме в частині розірвання ділових відносин, закриття спеціального рахунку.</p> <p>Наприклад, рахунок для одноразового декларування відкрито, кошти зараховані до моменту встановлення джерел статків, а в подальшому декларантом джерела коштів не підтверджені. Якою з підстав ст. 15 необхідно керуватись у такому випадку?</p> <p>Чи коректно буде з боку Банку відмовляти в обслуговуванні, закривати рахунок та повертати кошти, джерела яких не підтверджено?</p> <p>Окреме питання куди банки повинні повертати кошти.</p>	<p>Банк використовує відповідну норму статті 15 у випадку встановлення клієнту неприйнятно високого ризику, ненадання клієнтом необхідних для здійснення належної перевірки клієнта документів чи відомостей, подання клієнтом недостовірної інформації або подання інформації з метою введення банк в оману.</p> <p>Також звертаємо увагу, що банк має право відмовитися від проведення підозрілої фінансової операції.</p> <p>Банк у разі відмови від підтримання ділових відносин повертає клієнту кошти готівкою.</p>
<p>В Податковому кодексі України зазначено, що декларант одночасно з декларацією надає «засвідчений документ, що підтверджує наявність задекларованих грошових активів фізичної особи на відповідному рахунку». Як ми розуміємо, що це довідка Банку. Ми можемо визначити, що таку довідку надаємо після перевірки джерел походження коштів?</p>	<p>Банк видає клієнту засвідчений документ, що підтверджує наявність активів фізичної особи на спеціальному рахунку, після внесення клієнтом активів на такий рахунок.</p>

Інші питання

Питання

Чи може банк прийняти рішення про відмову від запровадження даного продукту? Чи може банк відмовити у відкритті спеціального рахунку для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування?

Відповідь

Законом 1539-ІХ не встановлюється для банків обов'язку надання банківської послуги з відкриття спеціального рахунку.

Так, відповідно до пункту 12 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про банки і банківську діяльність» тимчасово, протягом визначеного підрозділом 9-4 "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України періоду одноразового (спеціального) добровільного декларування, банк_(уповноважений банк України) має право надавати банківські послуги з відкриття та ведення поточних рахунків із спеціальним режимом використання для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування в порядку, визначеному підрозділом 9-4 "Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб" розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України.

Інші питання

Питання

Чи можливе відкриття та розпорядження спеціальним рахунком по довіреності?

Відповідь

Згідно з пунктом 9 підрозділу 9-4 розділу XX Податкового кодексу України, декларант з метою забезпечення виконання положень цього пункту звертається до банку для відкриття спеціального рахунку. Для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування декларант має розмістити кошти в національній та іноземній валютах у готівковій формі та/або банківських металах на поточних рахунках із спеціальним режимом використання в банках України (до подання одноразової (спеціальної) добровільної декларації).

Водночас, відповідно до вимог статей 244-245 ЦКУ представництво, яке ґрунтується на договорі, може здійснюватися за довіреністю.

Отже відкриття спеціального рахунку та розпорядження коштами на рахунку може здійснюватись представником довірителя за довіреністю, оформленою належним чином.

Інші питання

Питання

Чи може клієнт використати спеціальний рахунок для перерахування з нього збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування?

Відповідь

Законом №1539-IX не заборонено провести операцію сплати збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування зі спеціального рахунку, але вважаємо, що ця операція може бути проведена банком після завершення процедури фінансового моніторингу та підтвердження джерел походження грошових коштів, банківських металів.

У разі зміни цілі використання спеціального рахунку та переведення його у режим поточного рахунку, з такого поточного рахунку дозволяються будь-які передбачені законодавством операції.

Інші питання

Питання

Чи зобов'язаний банк нараховувати проценти за користування коштами, які розміщені на спеціальному рахунку?

Відповідь

Закон №1539-IX не регламентує питання нарахування процентів за користування банком коштами, які розміщені на спеціальному рахунку для цілей декларування.

Водночас, враховуючи норми статті 1070 Цивільного кодексу України, банк має право обумовити у договорі про відкриття та обслуговування рахунку нарахування процентів за користування коштами.

При цьому сплата коштів нарахованих процентів має відбуватись шляхом їх перерахування на інший зазначений у договорі поточний рахунок, відкритий цій фізичній особі для власних потреб, оскільки відповідно до норм Закон №1539-IX на спеціальний рахунок банк зараховує тільки готівкові кошти, унесені декларантом.

Інші питання

Питання

Чи має право Банк згідно з нормами пункту 13 Положення №83 після завершення процедури фінансового моніторингу та підтвердження джерел походження грошових коштів виконувати операції з перерахування/видачі коштів готівкою та не пересвідчуватися у тому, що декларант подав одноразову (добровільну) декларацію?

Чи є строк у 365 календарних днів з дня подання одноразової (спеціальної) добровільної декларації декларантом, зазначений у пункті 15.2 підрозділу 9-4 розділу ХХ Податкового кодексу України строком, протягом якого грошові кошти мають залишатися на спеціальному рахунку або є строком для контролю?

Відповідь

Законом України №1539-ІХ не встановлюється вимоги до банку щодо контролю за фактом подання декларації декларантом. Декларант має право після завершення процедури фінансового моніторингу та підтвердження джерел походження грошових коштів, банківських металів здійснити перерахування/зняття коштів/банківських металів.

Інші питання

Питання

Чи має банк отримувати від клієнта підтверджуючі документи щодо сплати збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування до моменту вчинення дій передбачених пунктом 13 Положення №83?

Відповідь

Законом №1539-IX не встановлюється вимоги до банку щодо контролю за фактом сплати декларантом збору з одноразового (спеціального) добровільного декларування

Питання

Чи підлягають арешту та примусовому списанню кошти на спеціальному рахунку, який відкрито для цілей одноразового (спеціального) добровільного декларування?

Відповідь

Заборони щодо накладення арешту та звернення стягнення на кошти, розміщені на спеціальному рахунку декларанта Законом №1539-IX не встановлено.

Інші питання

Питання

У якому розумінні вживатися термін «фізична особа-резидент» при відкритті банком спеціального рахунку: у визначенні Податкового кодексу України або у визначенні Закону України «Про валюту і валютні операції»?

Відповідь

Банк під час відкриття спеціального рахунку керується положеннями Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 №492 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01.04.2019 №56), у якій терміни «резидент», «нерезидент» вживаються в значеннях, наведених у Законі України «Про валюту і валютні операції»

Інші питання

Питання

Чи підпадають кошти декларанта, розміщені на спеціальному рахунку під дію законодавства України про систему гарантування вкладів фізичних осіб та про захист прав споживачів фінансових послуг?

Відповідь

Закон №1539-IX не містить прямих норм стосовно гарантування коштів, розміщених на спеціальних рахунках.

Разом з тим, спеціальні рахунки, що відкриваються банками на виконання вимог Закону №1539-IX є поточними рахунками, на які розповсюджуються норми законодавства України про систему гарантування вкладів.

Інші питання

Питання

Чи може Банк отримувати плату за надання послуг з відкриття та обслуговування спеціальних рахунків?

Відповідь

Банк самостійно встановлює плату за відкриття та обслуговування спеціального рахунку.

Право банку самостійно встановлювати процентні ставки та комісійну винагороду за надані послуги передбачено статтею 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність»

Інші питання

Питання

Чи обмежується кількість зарахувань готівкових коштів на спеціальний рахунок? Якщо обмежується, то скільки разів декларант має право зараховувати готівку на спеціальний рахунок?

Відповідь

Після відкриття спеціального рахунку і внесення декларантом на нього суми готівкових коштів/банківських металів, декларант має право внести додатково готівкові кошти на цей рахунок тільки один раз (пункт 9 підрозділу 9⁴ «Особливості застосування одноразового (спеціального) добровільного декларування активів фізичних осіб» розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України)

Сума готівкових коштів, які вносяться додатково на спеціальний рахунок не обмежується.

Інші питання

Питання

Якщо станом на 01 вересня 2021 року грошові кошти вже знаходилися на поточному рахунку у банку України, то декларант не повинен зараховувати такі кошти на спеціальний рахунок та має сплатити збір за ставкою 5%?

Відповідь

Спеціальний рахунок відкривається декларанту для цілей розміщення **тільки готівкових коштів та банківських металів з фізичною поставкою**.

Безготівкові кошти, вже розміщені на звичайному поточному рахунку клієнта в банку України можуть бути задекларовані ним у декларації і сплачено відповідний збір.

Питання

Яким чином на спеціальний рахунок має бути зарахована іноземна валюта, яка розміщена на рахунку в іноземному банку/фінансовій установі?

Відповідь

Безготівкові кошти, розміщені на рахунках в іноземному банку/фінансовій установі не підлягають зарахуванню на спеціальний рахунок.

Безготівкові кошти, вже розміщені на рахунку в іноземному банку/фінансовій установі можуть бути задекларовані декларантом і сплачено відповідний збір.

Інші питання

Питання

Чи є необхідність укладання нового договору на обслуговування поточного рахунку клієнта за наслідками перевірки (зміну режиму рахунку можливо б було передбачити в одному договорі при відкритті спеціального рахунку без необхідності укладення ще одного договору після перевірки джерел походження коштів)?

Відповідь

Зміна цілі використання спеціального рахунку потребує укладення нового договору – Договору банківського рахунку (підпункт 2 пункту 13 Положення 83).

Спеціальний рахунок відкривається банком декларанту на підставі договору, який передбачає особливості відкриття, функціонування та закриття саме спеціального рахунку.

Обслуговування банками поточних рахунків клієнтів – фізичних осіб здійснюється на підставі договору банківського рахунку, який також може укладатися шляхом пропозиції однієї сторони (банку) укласти договір (оферти) і прийняття пропозиції (акцепту) другою стороною (клієнтом).

Інші питання

Питання

Чи має бути договір про відкриття та обслуговування спеціального рахунку строковим? Такий договір має укладатись на строк до 01 вересня 2022 року чи менший термін, що встановлюється на розсуд банку? Чи є якісь рекомендації?

Відповідь

Згідно з пунктом 8 Постанови №83 договір, що укладається в письмовій формі між банком і декларантом, має передбачати особливості відкриття, функціонування та закриття спеціального рахунку, які повинні відповідати вимогам Закону.

Відповідно до пункту 12 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про банки і банківську діяльність» банки можуть відкривати та обслуговувати спеціальні рахунки тимчасово, протягом періоду одноразового декларування.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне передбачити в договорі на обслуговування спеціального рахунку умови його закриття у разі спливу встановленого Законом №1539-IX строку одноразового декларування та переказу залишку коштів на вказаний у цьому договорі поточний рахунок фізичної особи-декларанта у разі, якщо декларант сам не звернувся до банку до 01 вересня 2022 року для здійснення дій, передбачених пунктом 13 Постанови №83.

Інші питання

Питання

Чи має закриття спеціального рахунку завжди супроводжуватися наданням виписки за весь період його дії? Чи достатньо видати довідку, формат якої визначається банком і включає інформацію про дату відкриття спеціального рахунку, суму зарахованих та переказаних або знятих готівкою коштів, дату закриття спеціального рахунку?

Відповідь

Надання виписки декларанту під час закриття спеціального рахунку Положенням №83 не передбачено. Порядок надання виписки зі спеціального рахунку обумовлюється договором (пункт 12 Положення №83).

Банк закриває рахунок декларанта відповідно до вимог розділу XIV Інструкції №492 і видає декларанту довідку про закриття рахунку.